

Ang Libro ni Daniel

Ang Pagtuon ni Daniel sa Babilonia

¹ Sa ikatulo nga tuig sa paghari ni Jehoyakim sa Juda, gisulong ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ug sa iyang mga sundalo ang Jerusalem.

² Gibihag niya si Haring Jehoyakim sumala sa kabubut-on sa Ginoo. Gipanguha usab niya ang ubang mga butang sa Templo sa Dios ug gidala sa Babilonia*. Unya gibutang niya kini sa butanganan sa mga bahandi didto sa templo sa iyang dios.

³ Unya, gisugo ni Nebucadnezar si Ashpenaz nga pangulo sa iyang mga opisyal nga magpili ug pipila ka mga batan-on gikan sa mga bihag nga Israelinhon nga naggikan sa harianon ug dungganong mga pamilya.

⁴ Kinahanglan gayod nga mga guwapo sila, himsog, maalam, adunay abilidad, hait ug salabotan, aron takos sila nga moalagad sa hari. Gisugo usab niya si Ashpenaz nga tudloan sila sa pinulongan ug balasahon sa mga taga-Babilonia†.

⁵ Nagsugo pa gayod ang hari nga hatagan sila matag adlaw sa samang pagkaon ug ilimnon nga ginakaon ug ginainom sa hari. Human sa tulo ka tuig nga pagbansay, mangalagad na sila kaniya.

* **1:2 Babilonia:** sa Hebreo, *Shinar*. Mao kini ang usa pa ka ngalan sa Babilonia. † **1:4 taga-Babilonia:** sa Hebreo, *Kaldeanhon*. Mao kini usahay ang itawag sa mga taga-Babilonia.

⁶ Uban sa mga napili mao sila si Daniel, Hanania, Mishael, ug Azaria nga pulos naggikan sa tribo ni Juda.

⁷ Gihatagan sila ni Ashpenaz ug bag-ong mga ngalan. Si Daniel ginganlag Belteshazar, si Hanania ginganlag Shadrach, si Mishael ginganlag Meshach, ug si Azaria ginganlag Abednego.

⁸ Apan hugot nga nagdesisyon si Daniel nga dili niya hugawan[‡] ang iyang kaugalingon pinaagi sa pagkaon o ilimnon sa hari. Busa mihangyo siya kang Ashpenaz nga dili lang siya pakan-on o paimnon sa gipahatag kaniya sa hari.

⁹ Pagbuot sa Dios nga maluoy ug mohatag ug pabor si Ashpenaz kang Daniel.

¹⁰ Apan miingon si Ashpenaz kaniya, “Nahadlok ako sa hari. Siya ang nagbuot kon unsay inyong kan-on ug imnon, ug kon makita niya nga dili maayo ang inyong panglawas kompara sa uban nga mga batan-on basin ug ipapatay niya ako.”

¹¹ Busa miingon si Daniel sa tinugyanan ni Ashpenaz nga tig-atiman kanila,

¹² “Sulayi nga utan ug tubig lang ang inyong ipakaon ug ipainom kanamo sulod sa napulo ka adlaw.

¹³ Unya ikompara kami sa uban nga mga batan-on nga nagkaon sa pagkaon sa hari. Basi sa imo unyang makita nga resulta, ikaw na ang mahibalong modesisyon kon unsa ang imong gustong buhaton kanamo.”

[‡] **1:8** *hugawan*: adunay mga pagkaon sa hari nga gidili sa mga Judio sumala sa ilang panulondon.

¹⁴ Misugot ang tinugyanan ug gisulayan sila sulod sa napulo ka adlaw.

¹⁵ Human sa napulo ka adlaw, nakita nga mas maayo ug himsog ang ilang panglawas kon ikompara sa mga batan-on nga nangaon sa pagkaon sa hari.

¹⁶ Busa wala na sila hatagi sa tinugyanan sa pagkaon ug ilimnon nga gipahatag sa hari kanila. Utan na lang ang gipakaon kanila.

¹⁷ Gihatagan sa Dios kining upat ka mga batan-on ug kaalam ug pagsabot labi na gayod sa nagkalain-lain nga mga balasahon ug mga pagtulon-an. Ug dugang niini, gihatagan pa gayod niya si Daniel ug kaalam sa paghubad sa mga panan-awon ug mga damgo.

¹⁸ Pagkahuman sa tulo ka tuig nga pagbansay kanila sumala sa giingon sa Haring Nebucadnezar, gidala sila ni Ashpenaz ngadto kaniya.

¹⁹ Nakigsulti ang hari kanila, ug nakita sa hari nga sa tanang mga batan-on walay sama kang Daniel, Hanania, Mishael, ug Azaria. Busa sila ang gipili nga mag-alagad kaniya.

²⁰ Ug sa mga pangutana nga nagkinahanglan ug kaalam ug pagsabot, nakita sa hari nga mas maalamon sila ug napulo ka pilo kay sa mga madyikero o espiritista sa tibuok niya nga gingharian.

²¹ Nagpadayon sa pag-alagad si Daniel kang Nebucadnezar hangtod sa unang tuig sa paghari ni Cyrus[§].

[§] **1:21** *Cyrus: hari sa Persia nga miilog sa Babilonia.*

2

Ang Damgo ni Nebucadnezar

¹ Sa ikaduhang tuig sa paghari ni Nebucadnezar, kadaghan siya nagdamgo. Gisamok gayod siya niini nga mga damgo, busa dili siya makatulog.

² Gipatawag niya ang iyang mga madyikero, mga espiritista, mga mamamarang, ug mga manalagna,* aron isaysay ang iyang mga damgo. Busa miadto sila sa hari

³ ug miingon ang hari kanila, “Adunay damgo ako nga nakapasamok gayod kanako, busa gipatawag ko kamo kay gusto kong mahibaloan kon unsay kahulogan niadtong damgo.”

⁴ Mitubag ang mga manalagna sa hari sa pinulongang Aramico,† “Malungtarong kinabuhi alang sa Mahal nga Hari! Sultihi kami nga imong mga alagad sa imong damgo, ug hubaron namo kanimo ang kahulogan niini.”

⁵ Apan miingon ang hari kanila, “Nakahukom ako nga kon dili ninyo ikasaysay kanako kon unsay akong gidamgo ug mahubad ang kahulogan niini, ipatadtad ko kamo ug ipaguba ang inyong mga balay.

⁶ Apan kon masaysay ninyo ang akong damgo ug mahubad ang kahulogan niini, gantihan ko kamo ug pasidunggan. Sige, isaysay na ninyo ang damgo ug hubara ang kahulogan niini.”

* **2:2** *manalagna*: sa literal, *Kaldeanhon*. † **2:4** Gikan niini nga bersikulo hangtod sa kataposan sa kapitulo 7 ang gigamit nga pinulongan sa pagsulat mao ang Aramico.

⁷ Miingon sila pag-usab sa hari, “Mahal nga Hari, isulti nalang kanamo ang imong damgo aron hubaron namo kanimo ang kahulogan niini.”

⁸ Miingon ang hari, “Nahibalo ako nga gituyo ninyo ang paglangan-langan kay nasayod kamo nga tumanon ko gayod ang akong giingon kaninyo,

⁹ nga kon dili gani ninyo masaysay ug mahubad ang akong damgo silotan ko kamo. Nagkauyon kamo nga mamakak kanako kay naghuna-huna kamo nga mausab ang sitwasyon. Karon, isaysay na ninyo ang akong gidamgo aron motuo ako nga makahimo gayod kamo sa paghubad sa kahulogan niini.”

¹⁰ Mitubag sila sa hari, “Wala pa gayoy tawo sa tibuok kalibotan nga makahimo nianang imong gipangayo, mahal nga hari. Ug wala pa usay hari, bisan unsa pa siya kagamhanan, nga nagsugo sa mga madyikero, espiritista, o manalagna sa paghimo ug sama niana.

¹¹ Lisod kaayo kanang imong gipangayo, Mahal nga Hari. Ang mga dios lang gayod ang makahimo niana, apan wala sila magpuyo uban sa mga tawo.”

¹² Tungod sa ilang tubag, napungot pag-ayo ang hari ug nimando nga pamatyon ang tanang maalamon[‡] nga mga tawo sa Babilonia.

¹³ Sa dihang gipakanaog ang mando nga ang mga maalamon pamatyon, gipangita si Daniel ug ang iyang mga kauban aron patyon usab.

[‡] **2:12** *maalamon*: ang mga tawo nga gihisgotan sa bersikulo 2.

¹⁴ Unya, miduol si Daniel kang Arioc nga kapitan sa mga tigbalantay sa hari. Kini si Arioc mao ang gisugo sa hari sa pagpatay sa maalamon nga mga tawo sa Babilonia.

¹⁵ Matinahoron nga nangutana si Daniel kaniya kon unsa ang hinungdan niining mabug-at nga mando sa hari. Busa gisuginlan siya ni Arioc sa nahitabo.

¹⁶ Miadto dayon si Daniel sa hari ug mihangyo nga hatagan siya ug panahon aron mahubad niya ang kahulogan sa damgo niini.

¹⁷ Misugot ang hari, busa mipauli si Daniel ug gisultihan niya ang iyang mga kauban nga sila si Hanania, Mishael, ug Azaria sa nahitabo.

¹⁸ Giingnan sila ni Daniel nga mag-ampo aron kaloy-an sila sa Dios sa langit[§] nga mahibaloan nila ang kahulogan sa damgo sa hari, aron dili sila mamatay uban sa maalamon nga mga tawo sa Babilonia.

¹⁹ Nianang gabhiona, gipadayag sa Dios kang Daniel ang damgo sa hari ug ang kahulogan niini pinaagi sa panan-awon. Unya gidayeg ni Daniel ang Dios sa langit.

²⁰ Miingon siya,
“Dalaygon ang ngalan sa Dios hangtod sa kahangtoran;
anaa kaniya ang kaalam ug gahom.

²¹ Siya ang nagbuot sa dagan sa panahon.
Siya ang nagpapahawa sa mga hari

[§] **2:18** *Dios sa langit: o Dios nga anaa sa langit; o Dios nga naghimo sa langit; o Dios nga labaw sa tanan.* Mao usab sa bersikulo 19, 28, 37, 44.

ug siya usab ang nagbuot kon kinsa ang maghari.

Siya ang naghatag ug kaalam sa mga maalamon.

²² Ginapadayag niya ang laglom ug tinago nga mga butang.

Nahibalo siya kon unsay anaa sa kangitngit, kay anaa kaniya ang kahayag.

²³ Busa dayegon ka nako ug pasalamat, O Dios sa akong mga katigulangan.

Ikaw ang naghatag kanako sa kaalam ug kusog.

Imong gihatag ang among gipangayo kanimo pinaagi sa pagpadayag kanamo sa buot masayran sa hari.”

Gihubad ni Daniel ang Damgo sa Hari

²⁴ Unya mibalik si Daniel kang Arioc nga mao ang gisugo sa hari sa pagpatay sa mga maalamon nga tawo sa Babilonia. Miingon si Daniel kaniya, “Ayaw patya ang maalamon nga mga tawo sa Babilonia. Dad-a ako didto sa hari kay hubaron ko ang iyang damgo.”

²⁵ Busa diha-diha dayon gidala ni Arioc si Daniel ngadto sa hari. Miingon si Arioc, “Mahal nga Hari, aduna akoy nakita nga bihag nga gikan sa Juda nga makasaysay ug makahubad sa imong damgo.”

²⁶ Gipangutana sa hari si Daniel nga gitawag usab ug Beltesazar, “Masaysay mo ba kon unsa ang akong damgo ug ang kahulogan niini?”

²⁷ Mitubag si Daniel, “Mahal nga Hari, walay bisan kinsang maalamon, espiritista, madyikero, o manalagna nga makahubad sa imong damgo.

²⁸ Apan adunay Dios sa langit nga nagpadayag sa mga tinago. Pinaagi sa imong damgo, Mahal nga Hari, gipahibalo sa Dios kanimo kon unsa ang mahitabo sa umaabot. Karon, isaysay ko kanimo ang mga panan-awon nga nakita mo sa imong damgo.

²⁹ “Ang imong damgo, Mahal nga Hari, bahin sa mahitabo sa umaabot ug gipahibalo kana kanimo sa Dios nga nagpadayag sa mga tinago.

³⁰ Ang imong damgo gipadayag kanako sa Dios, dili tungod kay mas maalam ako kaysa uban nga mga tawo, kondili aron masaysay ko kanimo ug imong masabtan kon unsa ang kahulogan sa mga butang nga anaa sa imong huna-huna.

³¹ “Sa imong damgo, aduna kay nakita nga usa ka dakong estatuwa nga labihan kasulaw. Nagtingog kini diha sa imong atubangan ug makalilisang ang hitsura niini.

³² Ang ulo niini puro bulawan, ang iyang dughan ug mga kamot plata, ug ang iyang tiyan ug mga paa bronsi.

³³ Ang iyang mga batiis puthaw ug ang iyang mga tiil adunay bahin nga puthaw ug aduna usab bahin nga yutang kolonon.

³⁴ Samtang nagtan-aw ka sa estatuwa, adunay usa ka bato nga natipak,* apan dili tawo ang nagtipak niini. Naigo ang mga tiil sa estatuwa, ug nadugmok kini.

³⁵ Diha-diha nangagupok ang estatuwa nga puthaw, yutang kolonon, bronsi, plata, ug bulawan. Nahisama kini sa tahop sa giokanan ug

* **2:34** *bato nga natipak*: tan-awa ang bersikulo 4.

gipalid sa hangin. Wala gayoy nahibilin niini. Apan ang bato nga nakadugmok sa tiil sa estatuwa nahimong dako nga bukid ug milukop sa tibuok kalibotan.

³⁶“Mao kadto ang imong damgo, ug mao kini ang kahulogan niini:

³⁷ Mahal nga Hari, ikaw ang hari sa mga hari. Gihimo ka sa Dios sa langit nga hari, ug gihatagan sa gahom, kusog, ug kadunganan.

³⁸ Gitugyan niya kanimo ang mga tawo, mga mananap, ug mga langgam, sa bisan asa nga dapit. Ikaw mao ang nagsimbolo niadtong ulo nga bu-lawan sa estatuwa.

³⁹“Human sa imong paghari adunay motungha nga laing gingharian nga huyang kaysa imong gingharian. Ang sunod niini mao ang ikatulo nga gingharian nga gisimbolohan sa bronsi nga bahin sa estatuwa, ug modumala kini sa tibuok kalibotan.

⁴⁰ Ang ikaupat nga gingharian sama kalig-on sa puthaw. Kay sama nga ang puthaw makadugmok sa tanan, kini nga gingharian modugmok usab sa uban nga gingharian.

⁴¹ Sumala sa imong nakita, puthaw ug yutang kolonon ang mga tiil sa estatuwa. Kini nagkahulogan nga ang gingharian mabahin. Apan aduna kini kalig-on, sama sa imong nakita nga gisagol ang puthaw ug ang yutang kolonon.

⁴² Ang puthaw ug yutang kolonon nga mga tudlo sa tiil nagkahulogan nga adunay parte niini nga gingharian nga lig-on ug adunay parte nga dali rang mapukan.

⁴³ Ang panagsagol sa puthaw ug yutang kolonon

nagkahulogan usab nga maghiusa ang mga pangulo niini nga gingharian pinaagi sa pagminyoay sa ilang mga kaanakan. Apan dili magdugay ang ilang panaghiusa, sama nga ang puthaw ug yutang kolonon dili gayod mahimong isagol.

⁴⁴ “Sa panahon niining mga hari, ang Dios sa langit mopatukod ug usa ka gingharian nga dili gayod mapukan bisan kanus-a. Dili gayod kini mapildi o madumalahan sa uban. Laglagon hinuon niini ang tanang mga gingharian ug magpabilin kini sa walay kataposan.

⁴⁵ Mao kini ang kahulogan sa nakita nimong bato nga natipak gikan sa bukid nga dili tawo ang nagtipak, ug midugmok sa estatuwa nga puthaw, bronsi, yutang kolonon, plata, ug bulawan.

“Mahal nga Hari, nagpadayag ang gamhanan nga Dios kanimo kon unsa ang mahitabo sa umaabot. Mao kadto ang imong damgo ug ang iyang kahulogan. Tinuod gayod ang tanan kong gisulti.”

⁴⁶ Unya miluhod si Haring Nebucadnezar sa pagpasidungog kang Daniel. Pagkahuman, nagmando siya nga maghalad ug magsunog ug insenso alang kang Daniel.

⁴⁷ Miingon siya kang Daniel, “Tinuod gayod nga ang imong Dios mao ang labing gamhanan sa tanang dios, Ginoo sa mga hari, ug tigpadayag sa mga tinago, tungod kay nakahimo ka man sa pagpadayag niini nga tinago.”

⁴⁸ Unya gipasidunggan pag-ayo sa hari si Daniel ug gihatagan ug daghang matahom nga mga gasa. Gihimo niya kini nga tigdumala sa tibuok nga

probinsya sa Babilonia ug pangulo sa tanang maalamon sa Babilonia.

⁴⁹ Gihangyo ni Daniel ang hari nga himuon sila si Shadrach, Meshach, ug Abednego nga iyang katabang sa pagdumala sa probinsya sa Babilonia. Ug misugot ang hari. Unya didto nagpuyo si Daniel sa palasyo sa hari.

3

Nagmando si Nebucadnezar nga Simbahon ang Estatuwa

¹ Unya nagpahimo si Haring Nebucadnezar ug estatuwa nga bulawan.* Ang gitas-on niini 90 ka piye ug ang gilapdon siyam ka piye. Gipahimutang niya kini didto sa patag sa Dura, sa probinsya sa Babilonia.

²⁻³ Pagkahuman, gipatawag ni Haring Nebucadnezar ang mga gobernador, mga mayor, mga tinugyanan, mga magtatambag, mga tresurero, mga maghuhukom, mga tigdumala, ug ang uban pang mga opisyal sa mga probinsya aron motambong sa pagdedikar sa estatuwa. Sa dihang didto na sila nagtindog atubangan sa estatuwa,

⁴ misinggit ang tigbalita, “Kamong mga katawhan sa nagkalain-lain nasod, tribo, ug pinulongan,

⁵ pangluhod kamo ug simbaha ninyo ang estatuwa nga bulawan nga gipatindog ni Haring Nebucadnezar inigkadungog ninyo sa tingog sa budyong, plawta, kudyapi, harpa, ug uban pang mga instrumento.

* **3:1** *estatuwa nga bulawan*: ang buot ipasabot, *estatuwa nga gihaklapan ug bulawan*.

⁶ Si bisan kinsa nga dili mosimba ilabay diha-diha sa nagdilaab nga hudno.”

⁷ Busa pagkadungog nila sa tingog sa mga instrumento miluhod dayon sila ug misimba sa estatua.

⁸ Niadtong panahona, adunay mga taga-Babilonia[†] nga miduol sa hari ug miakusar sa mga Judio.

⁹ Miingon sila kang Haring Nebucadnezar, “Hinaut pa nga motaas pa ang imong kinabuhi, Halangdon nga Hari!

¹⁰ Dili ba nagmando ka man nga ang tanan nga makadungog sa tingog sa mga instrumento moluhod ug mosimba sa estatua nga bulawan,

¹¹ ug ang dili moluhod ug mosimba ilabay sa nagdilaab nga hudno?

¹² Angay kang masayod nga wala motuman sa imong sugo ang mga Judio nga imong gipadumala sa probinsya sa Babilonia nga sila si Shadrach, Meshach, ug Abednego. Wala sila moalagad sa imong mga dios, ug wala sila mosimba sa estatua nga bulawan nga imong gipatindog.”

¹³ Pagkadungog niadto sa hari labihan gayod ang iyang kasuko. Gipatawag dayon niya sila si Shadrach, Meshach, ug Abednego.

¹⁴ Pag-abot nila gipangutana sila sa hari, “Tin-uod ba nga wala kamo moalagad sa akong mga dios o mosimba sa estatua nga bulawan nga akong gipatindog?

¹⁵ Karon, pangandam kamo sa pagsimba sa estatua inigkadungog ninyo sa tingog sa mga

[†] **3:8** taga-Babilonia: o manalagna. Sa literal, *Kaldeanhon*.

instrumento. Kay kon dili, diha-diha ilabay kamo sa nagdilaab nga hudno. Tan-awon ta kon aduna bay dios nga makaluwas kaninyo.”

¹⁶ Mitubag ang tulo, “Mahal nga Hari, dili na kami kinahanglang mangatarungan pa kanimo bahin niana.

¹⁷ Kon mao man gayod kana ang mahitabo, luwason kami sa Dios nga among gialagaran gikan nianang nagdilaab nga hudno, ug gikan sa imong mga kamot.

¹⁸ Apan kon dili niya kami luwason, dili gihapon kami moalagad sa imong mga dios o mosimba sa estatuwa nga bulawan nga imong gipatindog.”

¹⁹ Tungod sa ilang tubag misamot ang kasuko sa hari kanila, ug makita kini sa iyang dagway. Busa nimando siya nga dugangan ug pito ka pilo ang kainit sa hudno.

²⁰ Unya gisugo niya ang iyang kinakusgan nga mga sundalo nga gapuson sila si Shadrach, Meshach, ug Abednego ug ilabay ngadto sa nagdilaab nga hudno.

²¹ Busa gigapos sila ug gilabay didto sa hudno nga nagsul-ob sa ilang mga turban ug kompleto nga mga bisti.

²² Tungod sa sugo sa hari nga painiton pag-ayo ang hudno, bisan ang mga sundalo nga naglabay kanila nangamatay tungod sa hilabihan nga kainit.

²³ Ug silang tulo nga ginapos nahagsa didto sa nagdilaab nga hudno.

²⁴ Samtang nagtan-aw si Haring Nebucadnezar kalit nga nakatindog siya sa dakong katingala. Nangutana siya sa iyang mga opisyal, “Dili ba

tulo man ka tawong ginapos ang atong gilabay sa kalayo?”

Mitubag sila, “Oo, Mahal nga Hari.”

²⁵ Miingon ang hari, “Tan-awa ninyo! Upat ang nakita ko nga naglakaw-lakaw sa kalayo. Dili na sila ginapos ug wala sila maunsa. Ang usa kanila murag anghel.”[‡]

²⁶ Busa, miduol si Nebucadnezar sa pultahan sa nagdilaab nga hudno ug gitawag niya sila, “Shadrach, Meshach, ug Abednego, nga mga alagad sa Labing Halangdong Dios, gawas kamo diha! Anhi kamo dinhi!” Ug migawas silang tulo.

²⁷ Unya gitapokan sila sa mga gobernador, mga mayor, mga tinugyanan, ug sa ubang mga opisyal sa hari, ug nakita nila nga wala sila maunsa sa kalayo. Ang ilang buhok o bisti wala gayod masunog, ug bisan na lang baho sa aso wala gayod kanila.

²⁸ Tungod niadto miingon ang hari, “Dalaygon ang Dios nila ni Shadrach, Meshach, ug Abednego. Gipadala niya ang iyang anghel aron luwason ang iyang mga alagad nga misalig kaniya. Wala sila mosunod sa akong sugo nga mosimba sa es-tatuwa, ug mas gipalabi pa nila nga ilabay sila sa kalayo kaysa mosimba sa bisan unsang dios gawas sa ilang Dios.

²⁹ Busa nagmando ako nga si bisan kinsa nga tawo sa bisan unsa nga nasod, tribo, o pinulongan nga mosulti ug daotan batok sa Dios nila ni Shadrach, Meshach, ug Abednego, tadtaron ug

[‡] **3:25 anghel:** sa literal, *anak sa (mga) dios*. Tan-awa ang bersikulo 28.

gub-on ang ilang mga balay. Kay wala nay laing dios nga makaluwas sama niini.”

³⁰ Ug gihatagan sa hari sila si Shadrach, Meshach, ug Abednego ug mas taas pa nga katungdanan sa probinsya sa Babilonia.

4

Ang Ikaduha nga Damgo ni Nebucadnezar bahin sa Kahoy

¹ Nagpadala si Haring Nebucadnezar niining mosunod nga pahibalo ngadto sa tanang katawhan sa nagkalain-laing nasod, tribo, ug pinulongan sa kalibotan.

Hinaut nga magmauswagon pa gayod kamo.

² Gikalipay ko ang pagsugilon kaninyo sa mga milagro ug katingalahang mga butang nga gi-himo kanako sa Labing Halangdong Dios.

³ Katingalahan gayod ug labihan kagamhanan ang iyang mga milagro!

Ang iyang paghari walay kataposan.

⁴ Maayo ang akong kahimtang dinhi sa palasyo, ug mauswagon ang akong kinabuhi.

⁵ Apan aduna akoy damgo ug mga pananawon nga nakapahadlok ug nakapahasol kanako.

⁶ Busa nimando ako nga dad-on dinhi kanako ang tanang mga maalamon sa Babilonia aron hubaron nila ang kahulogan sa akong damgo.

⁷ Pag-abot sa mga madyikero, espiritista, manalagna,* ug tighimalad, gisuginlan ko sila sa akong damgo, apan dili sila makahubad sa kahulogan niini.

* **4:7** *manalagna*: sa literal, *Kaldeanhon*.

⁸ Sa kaulahian, mianhi si Daniel kanako. (Ginganlan siyag Belteshazar nga mao ang ngalan sa akong dios. Ug anaa kaniya ang espiritu sa balaan nga mga dios.[†]) Gisuginlan ko siya sa akong damgo.

⁹ Miingon ako, “Belteshazar, pangulo sa mga madyikero, nasayod ako nga ang espiritu sa mga dios anaa kanimo, ug sayon ra kanimo ang paghubad sa kahulogan sa mga tinago. Isaysay kanako kon unsa ang kahulogan sa mga pananawon nga akong nakita sa akong damgo.

¹⁰ Mao kini ang akong mga pananawon samtang natulog ako: Nakita ko ang usa ka taas kaayo nga kahoy sa taliwala sa kalibotan.

¹¹ Mitaas ug milig-on pa gayod kini hangtod nga miabot ang tumoy niini sa langit ug makita na kini sa tanang bahin sa kalibotan.

¹² Matahom ang iyang mga dahon ug daghan ang iyang mga bunga nga igo makapakaon sa tanan. Mipasilong ang mga mananap sa landong niini ug nagsalag ang mga langgam sa iyang mga sanga. Didto mikuha ang tanang mga binuhat sa ilang pagkaon.

¹³ “Unya nakita ko usab ang usa ka anghel[‡] nga nanaog gikan sa langit.

¹⁴ Misinggit siya, ‘Putla ninyo ang kahoy ug ang mga sanga niini. Kuhaa ang iyang mga dahon ug ilabay ang iyang mga bunga. Aboga usab ninyo ang mga mananap nga nagpasilong niini ug ang mga langgam nga gasalag sa iyang mga sanga.

[†] **4:8** *mga dios: o dios: mahimo usab nga, Dios.* [‡] **4:13** *anghel: sa literal, balaan nga magbalantay.*

¹⁵ Apan ibilin lang ang iyang tuod ug gamot nga hiniktan ug puthaw ug bronsi, taliwala sa mga sagbot diha sa yuta.’

“Pasagdi kini nga mabasa sa yamog uban sa mga mananap.

¹⁶ Sulod sa pito ka tuig ilisdan ang iyang tawhanon nga panghuna-huna sa panghuna-huna sa usa ka mananap.

¹⁷ “Mao kini ang hukom nga gipamantala sa mga anghel aron mahibaloan sa tanan nga ang Labing Halangdon nga Dios naggahom sa mga gingharian sa mga tawo. Ug mahimo niya kin-ing ihatag kang bisan kinsa nga iyang magustohan, bisan pa sa pinakaubos nga tawo.

¹⁸ “Mao kadto ang akong damgo. Busa ako, si Haring Nebucadnezar, miingon kang Belteshazar, ‘Suginli ako sa kahulogan niini kay wala gayoy bisan usa sa mga maalamon sa akong gingharian nga makahubad kanako sa kahulogan niini. Apan makahubad ka niini kay ang espiritu sa balaan nga mga dios anaa kanimo.’ ”

Gihubad ni Daniel ang Kahulogan sa Damgo

¹⁹ Pagkadungog ni Daniel (nga gitawag usab ug Belteshazar) niini, nahilom siya sa makadiyot kay nalisang siya ug nabalaka sa gisulti sa hari bahin sa iyang damgo. Busa miingon ang hari kaniya, “Belteshazar, ayaw kalisang sa akong damgo ug sa kahulogan niini.”

Mitubag si Belteshazar, “Mahal nga Hari, maayo unta kon ang imong damgo ug ang kahulogan niini mahitabo ngadto sa imong mga kaaway ug dili kanimo.

²⁰ Ang kahoy nga imong nakita nga mitaas ug milig-on hangtod nga misangko sa langit ug nakita sa tanang bahin sa kalibotan,

²¹ nga adunay matahom nga mga dahon ug daghag mga bunga nga igo makapakaon sa tanan, ug diin mipasilong ang mga mananap ug sa mga sanga niini nagsalag ang mga langgam,

²² mao ikaw, Mahal nga Hari. Kay nahimo kang gamhanan hangtod nga ang imong pagkagamhanan misangko sa langit,[§] ug nasakop sa imong paghari ang tanang bahin sa kalibotan.

²³ “Nakita mo usab, Mahal nga Hari, ang usa ka anghel nga nanaog gikan sa langit ug miingon, ‘Putla ninyo ang kahoy apan pasagdi lang ninyo ang tuod ug gamot nga hiniktan ug puthaw ug bronsi, taliwala sa mga sagbot diha sa yuta. Pasagdi siya nga mabasa sa yamog ug mokaon uban sa ihalas nga mga mananap sulod sa pito ka tuig.’

²⁴ “Mahal nga Hari, mao kini ang buot ipasabot niadto nga panan-awon nga pagbuot sa Labing Halangdon nga Dios nga mahitabo kini kanimo:

²⁵ Abugon ka gikan sa katilingban ug magpuyo ka uban sa ihalas nga mga mananap. Magsabsab ka ug sagbot sama sa baka ug mabasa ka sa yamog. Molabay ang pito ka tuig ayha ka moila nga ang Labing Halangdon nga Dios ang naggahom sa mga gingharian sa mga tawo ug iya kining ihatag sa gusto niyang hatagan.

§ 4:22 *ang imong pagkagamhanan misangko sa langit: tingali ang buot ipasabot, gusto ni Nebucadnezar nga labwan ang Dios.*

²⁶ Bahin usab niadtong giingon sa anghel nga pasagdan lang ang tuod, ang buot ipasabot niadtong mao nga mahibalik kanimo ang imong gingharian sa higayon nga moila ka nga ang Dios mao gayod ang naghari sa tanan.

²⁷ Busa, Mahal nga Hari, hinaut nga imong dawaton ang akong tambag kanimo: Undangi ang imong pagpakasala. Buhata ang matarong ug kaloy-i ang mga dinaog-daog. Kon imo kanang himuon basin pa kon magpadayon ang imong pagkamauswagon.”

²⁸ Kining tanan nahitabo sa kinabuhi ni Haring Nebucadnezar.

²⁹ Kay paglabay sa usa ka tuig gikan sa pagsaysay ni Daniel sa kahulogan sa damgo, mao kini ang nahitabo:

Samtang naglakaw-lakaw si Haring Nebucadnezar sa atop sa iyang palasyo sa Babilonia

³⁰ miingon siya, “Dili ba ni ang Babilonia nga akong gitukod pinaagi sa akong kaugalingong kusog ug alang sa akong kadungganan?”

³¹ Wala pa gani siya makahuman niini ug sulti, adunay tingog gikan sa langit nga miingon, “Haring Nebucadnezar, pamatia kini: Karon gikuha na gikan kanimo ang katungod ingon nga hari.

³² Abugon ka gikan sa katilingban sa mga katawhan ug magpuyo ka uban sa ihalas nga mga mananap. Magsabsab ka ug sagbot sama sa baka. Molabay ang pito ka tuig ayha ka moila nga ang Labing Halangdon nga Dios ang naggahom sa mga gingharian sa mga tawo ug ihatag niya kini sa iyang gustong hatagan.”

³³ Diha-diha nahitabo kini kang Nebucadnezar. Giabog siya gikan sa katilingban ug misabsab ug sagbot sama sa baka. Nabasa ang iyang lawas sa yamog, ug mitaas ang iyang mga balhibo sama sa balhibo sa agila ug ang iyang mga kuko sama sa kuko sa langgam.

Gipasidunggan ni Haring Nebucadnezar ang Dios

³⁴ Human sa pito ka tuig, ako, si Nebucadnezar, midangop sa Dios,* ug mibalik ang akong maayong panghuna-huna. Busa gidayeg ko ug gipasidunggan ang Labing Halangdon nga Dios nga buhi sa walay kataposan.

Ang iyang paghari walay kataposan;
ang iyang gingharian molungtad
sa tanang kaliwatan.

³⁵ Ubos ra kaayo ang mga tawo
sa kalibotan kompara kaniya.

Buhaton niya ang iyang gusto
ngadto sa mga anghel sa langit
ug sa mga tawo sa yuta.

Walay makapugong kaniya o makapangutana
kon nganong gibuhat niya kini.

³⁶ Dungan sa paghibalik sa akong maayong panghuna-huna mibalik usab ang akong dungog ug pagkahalangdon ingon nga hari. Mibalik ang akong mga opisyal ug mga magtatambag, ug nahimo akong mas gamhanan kaysa sa una.

³⁷ Busa karon akong dayegon ug pasidunggan ang Hari sa langit, tungod kay husto ug matarong

* **4:34** *midangop sa Dios: sa literal, mihangad ako sa langit.*

ang tanan niyang binuhatan ug ginapaubos niya si bisan kinsa nga nagpasigarbo.

5

Nagkombira si Belshazar

¹⁻³ Sa dihang si Belshazar na ang hari sa Babilonia, naghimo siya ug dakong kombira alang sa iyang 1,000 ka dungganon nga mga tawo ug nakiginom siya kanila. Samtang nag-inom sila, ni-mando si Belshazar nga kuhaon ang bulawan ug plata nga mga imnanan nga nakuha sa iyang amahan* nga si Nebucadnezar sa Templo sa Dios sa Jerusalem, aron maoy paimnan sa iyang mga dungganon nga bisita, sa iyang mga asawa, ug sa iyang mga asawa nga sulugoon. Busa gidala kini ngadto kaniya ug giimnan nila kini.

⁴ Samtang nag-inom sila, gidayeg nila ang mga dios nga hinimo sa bulawan, plata, bronsi, puthaw, kahoy ug bato.

⁵ Diha-diha, adunay mitunga nga kamot sa tawo ug misulat sa dingding duol sa suga sa palasyo, ug nakita kini sa hari.

⁶ Nangurog ug nangluspada ang hari sa tumang kahadlok.

⁷ Busa misinggit siya nga tawgon ang mga maalamon nga tawo sa Babilonia, mga astrologo, ug mga espiritista.

Pag-abot nila, miingon ang hari, “Kon kinsa ang makabasa nianang nasulat sa dingding ug makahubad sa kahulogan niini, pasul-oban ko ug harianong bisti ug pakuwintasan ug bulawan,

* **5:1-3** *amahan*: tingali ang buot ipasabot, *katigulangan*.

ug himuon ko siyang ikatulong labing labaw nga opisyal sa akong gingharian.”

⁸ Miduol ang mga maalamon aron sa pagbasa niadtong nasulat sa dingding. Apan dili sila makabasa niini o makahubad ngadto sa hari sa kahulogan niini.

⁹ Nalisang pag-ayo si Haring Belshazar ug misamot ang iyang pagpangluspapad. Naglibog usab ang iyang mga opisyal.

¹⁰ Pagkadungog sa rayna[†] sa ilang gipanagsul-tihan, miadto siya sa dapit nga gikombirahan ug miingon, “Malungtarong kinabuhi alang sa Mahal nga Hari! Ayaw kahadlok o kabalaka,

¹¹ kay adunay usa ka tawo diha sa imong gingharian diin anaa kaniya ang espiritu sa bal-aan nga mga dios.[‡] Sa panahon ni Haring Nebucadnezar nga imong amahan, nagpakita kining tawhana sa iyang kaalam nga sama sa kaalam sa mga dios. Gihimo siya sa imong amahan nga pangulo sa mga madyikero, mga espiritista, mga maalamon nga tawo sa Babilonia, ug mga astrol-ogo.

¹² Siya si Daniel nga ginganlan sa imong amahan ug Belteshazar. Adunay pinasahi siya nga abilidad ug kaalam. Mahibalo siyang mohubad sa kahulogan sa mga damgo, mosaysay sa mga tinago, ug mosulbad sa lisod nga mga suliran. Busa ipatawag siya ug ipahubad kaniya ang kahulogan nianang nasulat sa dingding.”

¹³ Busa gipatawag sa hari si Daniel. Ug miingon ang hari kaniya, “Ikaw diay si Daniel nga usa sa

[†] **5:10** *rayna*: o *rayna nga inahan sa hari*. [‡] **5:11** Tan-awa usab ang Dan. 4:8.

mga binihag nga Judio nga gidala dinhi sa akong amahan gikan sa Juda?

¹⁴ Nakadungog ako nga ang espiritu sa mga dios anaa kanimo ug aduna kay pinasahi nga abilidad ug kaalam.

¹⁵ Gipatawag ko na ang mga maalamon ug ang mga espiritista, aron ipabasa ug ipahubad kanila ang kahulogan nianang nasulat sa dingding, apan wala sila makahimo.

¹⁶ Nakadungog ako nga mahibalo kang mohubad ug makahibalo ka usab mosulbad sa lisod nga mga suliran. Karon, kon imong mabasa kanang nasulat ug mahubad ang kahulogan niini, pasul-oban ka nako ug harianong bisti ug pakuwintasan ug bulawan. Ug himuon ka nako nga ikatulong labing taas nga opisyal sa akong gingharian.”

¹⁷ Mitubag si Daniel, “Imo na lang kanang imong mga gasa, Mahal nga Hari, o kaha ihatag na lang kana ngadto sa uban. Apan basahon ko gihapon alang kanimo kanang nasulat sa dingding ug ipasabot kon unsa ang kahulogan niana.

¹⁸ “Mahal nga Hari, gihimo sa Labing Halangdong Dios ang imong amahan nga si Nebucadnezar nga hari. Nahimo siyang gamhanan ug pinasidunggan.

¹⁹ Tungod sa gahom nga gihatag sa Dios kaniya, nahadlok kaniya ang mga tawo gikan sa nagkalain-laing mga nasod, tribo, ug pinulongan. Patyon niya si bisan kinsa nga buot niyang patyon. Ug ang gusto niyang magpabilin nga buhi, mabuhi. Pasidunggan niya ang gusto

niyang pasidunggan; ipaubos niya ang gusto niyang ipaubos.

²⁰ Apan sa dihang nahimo siyang garboso ug gahi ug kasing-kasing gipakanaog siya sa iyang trono ug gikuha gikan kaniya ang dungog ug gahom sa pagkahari.

²¹ Giabog siya gikan sa katilingban sa mga katawhan ug nahimong sama sa mananap ang iyang panghuna-huna. Nagpuyo siya uban sa ihalas nga mga asno, nanabsab ug sagbot sama sa baka, ug nabasa ang iyang lawas sa yamog. Mao kadto ang iyang kahintang hangtod nga giila niya nga ang Labing Halangdong Dios naggahom sa mga gingharian sa mga tawo ug iyang padumalahon ang gusto niyang magdumala niini.

²² “Ug ikaw, Haring Belshazar nga iyang anak, bisan nasayod ka na niining tanan, wala ka gi-hapon magpaubos sa imong kaugalingon,

²³ giisip mo hinuon ang imong kaugalingon nga labaw sa Ginoo sa langit. Gipakuha mo ang mga imnanan nga gikan sa Templo sa Dios ug giimnan mo kini kauban ang imong mga dungganon nga bisita, mga asawa, ug uban pa nga mga asawa nga sulugoon. Gawas pa niana, imong gidayeg ang mga dios nga hinimo sa plata, bulawan, bronsi, puthaw, kahoy, ug bato. Mga dios-dios nga dili makakita, makadungog, o makasabot. Apan wala mo dayega ang Dios nga nagkupot sa imong kinabuhi ug nagbuot sa tanan mong himuon.

²⁴⁻²⁵ Busa gipadala niya kadtong kamot aron mosulat niining mga pulonga:

MENE, MENE, TEKEL, PARSIN.

²⁶ “Mao kini ang ilang kahulogan:

“Ang *Mene* nagkahulogan nga giihap na sa Dios ang nahibilin nga adlaw sa imong paghari, ug gitapos na niya kini.

²⁷ “Ang *Tekel* nagkahulogan nga gitimbang-timbang ka, ug nakita nga nagkulang ka.

²⁸ “Ang *Parsin*§ nagkahulogan nga mabahin ang imong gingharian ug ihatag sa Media ug Persia.”

²⁹ Human ug sulti niini ni Daniel, nimando dayon si Belshazar nga sul-oban si Daniel sa harianon nga bisti ug kuwintasan ug bulawan. Unya giproklamar si Daniel nga ikatulong labing taas nga opisyal sa gingharian sa Babilonia.

³⁰ Niadtong gabhiona, gipatay si Belshazar nga hari sa mga taga-Babilonia.

³¹ Ang mipuli kaniya nga hari mao si Darius nga Medianhon, nga nagpanuigon ug 62 ka tuig.

6

Gihulog si Daniel ngadto sa Bangag nga adunay mga Liyon

¹ Unya, nagpili si Haring Darius ug 120 ka mga gobernador nga modumala sa tibuok niyang gingharian.

² Kini nga mga gobernador ubos sa pagdumala sa tulo ka administrador, nga ang usa kanila mao si Daniel, aron mahapsay ang pagdumala sa hari.

³ Napakita ni Daniel nga mas maayo siya kay sa uban tungod sa iyang pinasahi nga abilidad, busa naghuna-huna ang hari nga padumalahon niya si Daniel sa tibuok niyang gingharian.

§ 5:28 *Parsin*: sa Aramico nga teksto *Peres*. Ang *Peres* mao ang “singular” sa *Parsin*.

⁴ Tungod niadto, ang duha niya ka kauban nga administrador ug ang mga gobernador nangita ug sayop sa pagdumala ni Daniel aron nga aduna silay ikaakusar batok kaniya. Apan wala gayod silay nakitang sayop nga mahimo nilang ikaakusar kaniya tungod kay kasaligan gayod si Daniel ug maayo ang iyang pagdumala.

⁵ Busa miingon sila, “Wala gayod kitay makitang sayop nga ikaakusar kang Daniel, gawas kon aduna kini kalabotan sa Kasugoan sa iyang Dios.”

⁶ Busa miadto sila sa hari ug miingon, “Malungtarong kinabuhi alang sa Mahal nga Hari!

⁷ Kaming mga administrador, mga mayor, mga gobernador, mga magtatambag, ug mga tinugyanan sa imong gingharian nagkauyon nga hangyoon ka nga magpakanaog ug usa ka balaod nga sulod sa 30 ka adlaw walay si bisan kinsa nga mag-ampo sa bisan unsa nga dios o tawo gawas kanimo. Si bisan kinsa nga molapas niini itambog ngadto sa bangag nga adunay mga liyon.

⁸ Busa, Mahal nga Hari, ipatuman kini nga balaod. Ipasulat kini ug unya pirmahi aron dili na mausab o mahimong bakwion pa sumala sa balaod sa Media ug Persia.”

⁹ Misugot si Haring Darius ug gipirmahan niya ang maong balaod.

¹⁰ Sa pagkahibalo ni Daniel nga mipirma na ang hari, mipauli siya ug miadto sa iyang kuwarto nga anaa sa taas sa balay, diin adunay mga abli nga bintana nga nag-atubang sa Jerusalem. Didto nag-ampo siya ug nagpasalamat sa Dios nga nagluhod, katulo sa usa ka adlaw, sumala sa iyang naandang ginahimo.

¹¹ Miadto ang mga opisyal nga nagkasabot sa pagpaniid kaniya ug nakita nila nga nag-ampo siya ug nagpasalamat ngadto sa iyang Dios.

¹² Busa miadto sila sa hari aron isulti ang paglapas ni Daniel sa balaod. Miingon sila sa hari, “Mahal nga Hari, dili ba nga mipirma ka man sa balaod nga sulod sa 30 ka adlaw walay si bisan kinsa nga mag-ampo sa bisan unsa nga dios o tawo gawas lang gayod kanimo? Ug si bisan kinsa nga molapas niining maong balaod itambog ngadto sa bangag nga adunay mga liyon?”

Mitubag ang hari, “Tinuod kana! Ug sumala sa balaod sa Media ug Persia dili gayod kana mahimong bakwion.”

¹³ Miingon sila sa hari, “Angay kang masayod nga si Daniel nga usa sa mga bihag gikan sa Juda wala nanumbaling kanimo o sa imong balaod. Nag-ampo siya sa iyang Dios makatulo sa usa ka adlaw.”

¹⁴ Sa pagkadungog niini sa hari, naguol kaayo siya. Busa nagdesisyon siya nga tabangan si Daniel. Hangtod sa pagsalop sa adlaw, nangita siya ug paagi nga maluwas si Daniel.

¹⁵ Miadto pag-usab ang mga opisyal sa hari ug miingon, “Nahibalo ka, Mahal nga Hari, nga sumala sa balaod sa Media ug Persia, ang kasugoan nga gipakanaog sa hari dili na mahimong bakwion pa.”

¹⁶ Busa gipadakop sa hari si Daniel ug gipatambog ngadto sa bangag nga adunay mga liyon. Miingon ang hari kang Daniel, “Hinaut pa nga luwason ka sa imong Dios nga padayon mong gialagaran.”

¹⁷ Unya gitakloban ug usa ka dakong bato ang bangag sa mga liyon, ug gisilyohan kini sa hari sa iyang singsing ug sa singsing sa mga kadagkoan sa gingharian aron walay makaluwas kang Daniel.

¹⁸ Unya mipauli ang hari sa palasyo. Wala siya mokaon niadtong gabhiona ug wala usab siya maglingaw-lingaw. Wala usab siya makatulog.

¹⁹ Pagkabuntag, sa dihang kadlawon pa lang, nagdali-dali ug adto ang hari sa bangag nga adunay mga liyon.

²⁰ Sa pag-abot niya didto, masub-anon siyang misinggit, “Daniel, alagad sa buhi nga Dios, giluwat ka ba gikan sa mga liyon sa imong Dios nga padayon mong gialagaran?”

²¹ Mitubag si Daniel, “Malungtarong kinabuhi alang sa Mahal nga Hari!

²² Wala ako unsaa sa mga liyon tungod kay nagpadala ang akong Dios ug mga anghel aron patak-omon ang baba sa mga liyon. Gihimo kini sa Dios tungod kay nahibaloan niya nga hinlo ang akong konsensya ug wala akoy nahimong daotan batok kanimo.”

²³ Nalipay pag-ayo ang hari ug nimando siya nga kuhaon si Daniel gikan sa bangag. Sa dihang nakuha na si Daniel, wala gayod silay nakita nga bisan gamay lang nga samad o garas sa iyang lawas, tungod kay misalig siya sa Dios.

²⁴ Unya, nimando ang hari nga ang tanang mi-akusar kang Daniel itambog didto sa bangag nga adunay mga liyon apil ang ilang mga asawa ug mga anak. Wala pa gani sila makaabot sa ubos giataki na sila sa mga liyon ug gibali-balian ug mga bukog.

²⁵ Human niini nagsulat si Haring Darius ngadto sa tanang katawhan sa nagkalain-laing mga nasod, tribo, ug pinulongan sa kalibotan:

Hinaut nga magmauswagon pa gayod ang inyong kahimtang.

²⁶ Nagmando ako nga ang tanang katawhan nga sakop sa akong gingharian kinahanglan nga mahadlok ug motahod sa Dios ni Daniel.

Kay siya ang buhi nga Dios

ug nagkinabuhi sa walay kataposan.

Magpadayon ang iyang paghari

sa walay kataposan,

ug walay makagun-ob niini.

²⁷ Nagluwas siya ug naghimog mga milagro

ug katingalahang mga butang

didto sa langit ug dinhi sa yuta.

Giluwas niya si Daniel

gikan sa mga liyon.

²⁸ Nagmauswagon si Daniel sa panahon sa paghari ni Darius ug ni Cyrus nga Persianhon.

7

Ang Damgo ni Daniel bahin sa Upat ka Mananap

¹ Sa unang tuig sa paghari ni Belshazar sa Babilonia, nakakita siya ug mga panan-awon sa iyang damgo ug Mao kini ang iyang damgo nga iyang gisulat:

² “Usa niana ka gabii, nakita ko sa akong damgo ang usa ka halapad nga dagat nga giuyog sa kusog nga hangin nga naggikan sa nagkalain-laing direksyon.

³ Sa kalit lang mitungha gikan sa dagat ang upat ka mananap nga lain-lain ug hitsura.

⁴ “Ang una nga mananap murag liyon, ug adunay pako sa agila. Unya, nakita ko nga gilangkat ang iyang mga pako. Gialsa siya ug gipatin-dog nga daw tawo ug gihatagan sa panghuna-huna nga sama sa tawo.

⁵ “Ang ikaduha nga mananap murag oso nga nagtindog sa iyang duha ka ulahing tiil ug nagtangag kini ug tulo ka gusok. Adunay tingog nga miingon kaniya, ‘Sige, kaon ug daghang karne.’

⁶ “Ang ikatulo nga mananap murag leopardo. Adunay upat kini ka pako sa likod ug adunay upat ka ulo. Gihatagan siya ug katungod sa pagdumala.

⁷ “Ang ikaupat nga mananap lahi kaysa tulo, ug adunay napulo ka sungay. Makalilisang kining tan-awon ug kusgan kaayo. Pinaagi sa iyang dagkong ngipon nga puthaw gidugmok ug gilamoy niya ang iyang mga biktima, ug gitamak-tamakan ang mga nahibilin.

⁸ “Samtang nagtan-aw ako sa mga sungay, nakita ko nga adunay mitubo nga gamayng sungay taliwala niini ug naibot ang unang tulo ka sungay. Kining sungaya adunay mata nga murag iya sa tawo ug adunay baba nga nanghambog.

⁹ “Unya nakita ko nga adunay gibutang nga mga trono,

ug milingkod sa usa niini ang Nagkinabuhi sa Walay Kataposan.

Sulaw kaayo ang iyang bisti ug buhok tungod sa kaputi.

Nagdilaab ang iyang trono nga adunay mga ligid.

¹⁰ Ug adunay suba nga kalayo nga nagdagayday gikan kaniya.

Minilyon nga anghel ang nag-alagad kaniya.

Andam na siya sa paghukom,
ug giablihan na ang mga libro.

¹¹ “Nagpadayon ako sa pagtan-aw tungod kay nadungog ko ang pagpanghambog niadtong sungay. Unya akong nakita nga gipatay ang ikaupat nga mananap, gitambog ang lawas sa nagdilaab nga kalayo ug nasunog.

¹² Ang nahibilin nga tulo ka mananap gikuhaan ug gahom, apan gitugotan silang mabuhi sa mubo lang nga panahon.

¹³ “Unya nakita ko ang murag anak sa tawo nga gilibotan sa panganod. Miduol siya sa Nagkinabuhi sa Walay Kataposan.

¹⁴ Gipasidunggan siya ug gihatagan ug gahom sa paghari, nag-alagad kaniya ang tanang katawhan sa nagkalain-laing nasod, tribo, ug pinulongan. Magpadayon ang iyang paghari sa walay kataposan ug walay makaguba niini.

Ang Kahulogan sa Damgo

¹⁵ “Nahasol ako pag-ayo sa akong panan-awon.

¹⁶ Busa miduol ako sa usa sa mga nagtindog didto ug nangutana kon unsa ang kahulogan niadtong akong nakita.

¹⁷ Miingon siya, ‘Kadtong upat ka mananap nagkahulogan sa upat ka hari nga maghari sa kalibotan.

18 Apan ang mga balaan* sa Labing Halangdon nga Dios mao ang hatagan ug gahom sa paghari nga magpadayon sa walay kataposan.'

19 "Unya gipangutana ko pa siya kon unsa ang kahulogan niadtong ikaupat nga mananap nga lahi kaysa tulo ka mananap. Labihan kadto ka makalilisang tan-awon, ug ang iyang mga ngipon puthaw ug ang iyang mga kuko bronsi. Gidugmok ug gilamoy niini ang iyang mga biktima, ug ang mahibilin, tamak-tamakan niya.

20 Gipangutana ko usab siya kon unsa ang kahulogan niadtong napulo ka sungay sa ikaupat nga mananap ug sa usa pa ka sungay nga mitubo ug nakapaibot sa tulo ka sungay. Kining sungaya adunay mga mata ug baba nga nanghambog, ug kon tan-awon mas gamhanan siya kaysa uban nga mga sungay.

21 Samtang ako nagtan-aw nakita ko kining sungaya nga nakig-gira sa mga balaan sa Dios, ug napildi niya sila.

22 Pagkahuman, miabot ang Nagkinabuhi sa Walay Kataposan, ang Labing Halangdon nga Dios, ug naghukom dapig sa mga balaan. Ug miabot ang panahon sa paghari sa mga balaan.

23 "Unya, mao kini ang iyang gisulti kanako: Ang ikaupat nga mananap mao ang ikaupat nga gingharian nga mogahom dinhi sa kalibotan ug lahi kini sa ubang mga gingharian. Sulongon ug gunubon niya ang tibuok kalibotan.

24 Ang napulo ka sungay mao ang napulo ka hari nga maghari niadto nga gingharian. Mopuli

* 7:18 mga balaan: tingali ang buot ipasabot, mga anghel o/ug mga katawhan sa Dios.

kanila ang usa ka hari nga lahi kay kanila, ug pildihon niya ang tulo ka hari.

²⁵ Mosulti siya batok sa Labing Halangdon nga Dios, ug lutoson niya ang mga balaan sa Dios. Sulayan niya ang pag-usab sa mga pista[†] ug Kasugoan. Sulod sa tulo ka tuig ug tunga itugyan ngadto kaniya ang mga balaan sa Dios.

²⁶ Apan moabot ang panahon nga hukman siya, kuhaon ang iyang gahom, ug laglagon siya sa walay kataposan.

²⁷ Unya ihatag ngadto sa mga balaang katawhan sa Labing Halangdon nga Dios ang pagdumala ug paggahom sa mga gingharian sa tibuok kalibotan. Busa maghari sila sa walay kataposan, ug ang tanang mga gingharian magpasakop kanila.

²⁸ “Mao kini ang kataposan. Nakapahasol gayod kini kanako ug nangluspada ako sa kahadlok. Apan kini nga damgo wala ko gayod isugilon kang bisan kinsa.”

8

Ang Panan-awon bahin sa Karnero ug sa Kand-ing

¹ Sa ikatulong tuig sa paghari ni Belshazar, aduna na usab akoy panan-awon.

² Sa akong panan-awon nakita ko nga nagtindog ako sa daplin sa Suba sa Ulai, didto sa pinarilan nga lungsod sa Susa, nga sakop sa probinsya sa Elam.

³ Unya aduna akoy nakita nga usa ka laking karnero nga nagtindog daplin sa suba. Adunay

[†] 7:25 pista: sa literal, *panahon*.

duha katag-as nga sungay, apan mas taas ang usa ka sungay niini kaysa usa bisan ug ulahi kining mitubo.

⁴ Nakita ko siya nga mipaingon sa kasadpan, amihan ug habagatan, ug nanungag bisan asa. Walay ubang mananap nga makapugong kaniya ug walay makaikyas gikan kaniya. Nagpatuyang siya sa paghimo sa iyang gusto ug nahimo siyang gamhanan.

⁵ Samtang gihuna-huna ko kadto, kalit lang nga adunay miabot nga usa ka laking kanding gikan sa kasadpan. Tulin kining milatas sa kalibotan nga halos wala na magdapat ang mga tiil niini sa yuta. Makadani sa pagtagad ang iyang usa ka sungay nga diha sa tunga-tunga sa iyang duha ka mga mata.

⁶ Gidasmagan niya gamit ang tibuok niyang kusog ang laking karnero nga adunay duha ka sungay, nga nakita kong nagtindog daplin sa suba.

⁷ Mapungtanon niyang gisungag ang karnero hangtod nga napungil ang duha ka sungay niini. Wala na makahimo pa sa pagsukol ang karnero, busa natumba kini ug dayon iya kining gitunob-tunoban. Wala gayoy nakatabang niini.

⁸ Nahimong gamhanan ang kanding. Apan sa dihang hilabihan na siya kagamhanan, napungil ang iyang dakong sungay. Puli niini mitubo ang talagsaong upat ka mga sungay nga nag-atubang sa upat ka bahin sa kalibotan.

⁹ Gikan sa usa kanila mitubo ang usa ka gamay nga sungay. Nahimo kining gamhanan sa habagatan ug sa sidlakan ug sa matahom nga yuta sa Israel.

¹⁰ Misamot pa gayod kini ka gamhanan hangtod sa langit ug gipanghulog niini ang ubang langitnon nga mga binuhat ug mga bitoon, ug unya gitamak-tamakan.

¹¹ Giila niini ang iyang kaugalingon nga gamhanan kaysa Pangulo sa langitnon nga mga binuhat.* Gipaundang niya ang adlaw-adlaw nga paghalad sa Templo sa Dios, ug gipanamastamasan niya ang Templo.

¹² Tungod niining iyang paglapas, gipasakop kaniya ang langitnon nga mga binuhat ug ang adlaw-adlaw nga paghalad. Gipakawalay-bili niya ang kamatuoran, ug nagmalampuson siya sa iyang gipanghimo.

¹³ Unya aduna akoy nadunggan nga duha ka anghel nga nagsultihanay. Nangutana ang usa ka anghel sa usa, “Unsa kaha kadugay molungtad kining mga panghitabo sa panan-awon mahitungod sa pagpaundang sa adlaw-adlaw nga paghalad, sa paglapas ug pagpanamastamas sa Templo, ug ang pagtunob-tunob sa langitnon nga mga binuhat?”

¹⁴ Mitubag kaniya ang usa ka anghel, “Molungtad kini sulod sa 2,300 ka gabii ug adlaw, ug pagkahuman hinloan ang Templo.”

Gisaysay ni Gabriel ang Kahulogan sa Damgo

¹⁵ Samtang nagtan-aw ako niadtong panan-awon ug namalandong kon unsay kahulogan niini, kalit lang nga adunay mitindog sa akong atubangan nga murag tawo.

* **8:11** Pangulo sa langitnon nga mga binuhat: posible ang Dios.

¹⁶ Unya aduna akoy nadunggan nga tingog sa tawo gikan sa Suba sa Ulai nga nag-ingon, “Gabriel, isulti kaniya ang kahulogan sa pananawon.”

¹⁷ Miduol si Gabriel kanako, ug mihapa ako sa kahadlok. Apan miingon siya, “Tawo, kinahanglang masabtan mo nga ang imong pananawon mahitungod sa kataposan nga panahon.”

¹⁸ Samtang nakigsulti siya kanako, nawad-an ako ug panimuot ug natumba sa yuta. Apan gikup-tan niya ako ug gipatindog.

¹⁹ Miingon siya, “Sultihan ka nako kon unsay mahitabo sa umaabot kon ipasinati na sa Dios ang iyang kapungot, kay ang pananawon mahitungod man sa gitakda na nga kataposan sa panahon.

²⁰ Kadtong karnero nga adunay duha ka sungay nagrepresentar sa mga gingharian sa Media ug Persia.

²¹ Kadtong laki nga kanding nagrepresentar sa gingharian sa Grecia, ug ang sungay nga gitaliwad-an sa iyang duha ka mata mao ang unang hari.

²² Ang upat ka sungay nga mipuli diha sa napatol nga sungay nagrepresentar sa upat ka gingharian nga mobarog diha sa maong nasod, apan dili sama ka lig-on sa unang gingharian.

²³ “Sa kataposang mga adlaw sa ilang paghari, sa panahon nga grabe na gayod ang ilang pagpakasala, maghari ang usa ka mabangis ug limbongan nga hari.

²⁴ Mahimo siyang gamhanan, apan dili pinaagi sa iyang kaugalingong gahom. Makalilisang ang

himuon niyang pagpanglaglag ug magmalampuson siya sa tanan niyang buhaton. Laglagon niya ang gamhanan nga mga tawo ug ang katawhan sa Dios.

²⁵ Tungod sa iyang kaigmat, magmalampuson siya sa iyang pagpanglimbong. Ipasigarbo niya ang iyang kaugalingon, ug daghang mga tawo ang iyang pamatyon nga walay pagpasi-daan. Mosukol siya sa Pangulo sa mga pangulo, apan laglagon siya dili pinaagi sa gahom sa tawo kondili sa gahom sa Dios.

²⁶ “Tinuod gayod ang panan-awon nga gisulti ko kanimo mahitungod niadtong pagpahunong sa buntag ug gabii nga mga paghalad. Apan ayaw lang usa kini ipanugilon kay dugay pa kining mahitabo.”

²⁷ Pagkahuman niadto, ako, si Daniel, nagluya ug nagsakit sulod sa pipila ka adlaw. Pagkaayo nako, mibalik ako sa trabaho nga gitugyan kanako sa hari. Apan wala gihapon ako mahimutang niadtong panan-awon nga akong nakita. Lisod kaayo kadto sabton.

9

Nag-ampo si Daniel alang sa mga Israelinhon

¹ Si Darius nga Medianhon nga anak ni Ahasuerus* mao ang hari sa tibuok nga Babilonia niadtong higayona.

² Sa unang tuig sa iyang paghari, nahibaloan ko gikan sa mga Kasulatan nga magpabilin nga

* **9:1** *Ahasuerus* usa sa ngalan ni Xerxes.

guba ang Jerusalem sulod sa 70 ka tuig, sumala sa giingon sa GINOO kang Propeta Jeremias.

³ Tungod niadto, midangop ako sa Ginoong Dios pinaagi sa pag-ampo. Nagpuasa ako, nagbistig sako, ug nagbutang ug abo sa akong ulo.[†]

⁴ Mao kini ang akong giingon sa dihang nag-ampo ako ug nagsulti sa akong mga sala ug sa sala sa mga Israelinhon ngadto sa GINOO nga akong Dios:

“Ginoo, gamhanan ka ug katingalahan nga Dios. Gituman mo ang imong saad nga higugmaon mo ang naghigugma kanimo ug nagtuman sa imong mga sugo.

⁵ Nakasala kami kanimo. Naghimo kamig daotan pinaagi sa pagsupak ug pagsalikway sa imong mga sugo ug tulomanon.

⁶ Wala kami mamati sa mga propeta nga imong mga alagad, nga imong gisugo nga makigsulti sa among mga hari, mga pangulo, mga katigulangan, ug sa tanang katawhan sa Israel.

⁷ “Matarong ka gayod Ginoo, apan kami makauulaw gihapon hangtod karon. Nasinati kini sa tanan nga lumulupyo sa Jerusalem ug sa ubang bahin sa Juda, ug sa tanang Israelinhon nga imong gikatag sa duol ug layo nga mga dapit tungod sa ilang pagsupak kanimo.

⁸ Kaulawan ang angay kanamo, GINOO, lakip na ang among mga hari, mga pangulo, ug mga katigulangan, tungod kay nakasala kami kanimo.

⁹ Apan maluloy-on ka gihapon, GINOO nga

[†] **9:3** *nagbistig sako, ug nagbutang ug abo sa akong ulo:* himuon kini sa mga Judio sa pagpakita nga sila nagsubo ug naghinulsol sa ilang mga sala.

among Dios, ug mapinasayloon bisan pa kon mas-inupakon kami kanimo.

¹⁰ Wala kami motuman kanimo, kay wala kami mosunod sa mga sugo nga imong gihatag kanamo pinaagi sa imong mga alagad nga propeta.

¹¹ Nakalapas ang tanang Israelinhon sa imong Kasugoan; nagdumili sila sa pagtuman sa imong gisulti.

“Tungod sa among pagpakasala, miabot kanamo ang tunglo nga nasulat sa Kasugoan ni Moises nga imong alagad.

¹² Gituman mo ang imong giingon kanamo ug sa among mga pangulo nga imo kaming silotan sa hilabihan. Busa wala pa gayoy nahitabo dinhi sa kalibotan sama sa nahitabo sa Jerusalem.

¹³ Miabot kini nga silot kanamo sumala sa nasulat sa Kasugoan ni Moises. Apan GINOO nga among Dios, bisan pa niana, wala gihapon kami modangop kanimo ug motalikod sa among mga sala, ug wala kami mohatag ug pagtagad sa kamatuoran.

¹⁴ Giandam mo ang silot alang kanamo; ug gipahamtang mo na gani tungod kay matarong ka sa tanan mong ginahimo. Apan bisan pa niana wala kami motuman kanimo.

¹⁵ “O Ginoo nga among Dios, giluwes mo ang imong katawhan gikan sa Ehipto pinaagi sa imong gahom, ug nahimo kang inila hangtod karon. Apan nagpakasala kami ug naghimo ug daotan.

¹⁶ Busa, Ginoo, tungod kay matarong ka, nagpakiluoy ako nga kuhaon mo na ang imong kasuko

sa Jerusalem, ang imong siyudad ug balaan‡ nga bukid. Tungod sa among mga sala ug sa sala sa among mga katigulangan, gitamay kami ug ang Jerusalem sa mga tawo sa among palibot.

¹⁷“Busa, O Dios, pamatia ang akong pag-ampo ug pagpakiluoy. Para mapasidunggan ka Ginoo, tukora pag-usab ang imong Templo§ nga naguba ug gipasagdan na lang.

¹⁸ O Dios, pamatia ako. Tan-awa ang among alaot nga kahimtang ug ang kahimtang sa siyudad diin giila ka nga Dios. Wala kami mag-ampo kanimo tungod kay matarong kami, kondili tungod kay maluloy-on ka.

¹⁹ Pamatia ug pasayloa kami, Ginoo. Tabangi kami dayon aron mapasidunggan ka, kay giila ka nga Dios diha sa imong siyudad ug sa imong katawhan.”

Gipasabot ni Gabriel ang Kahulogan sa Panagna

²⁰ Nagpadayon ako sa pagpangamuyo ug sa pag-sulti sa akong mga sala ug sa sala sa akong katagilungsod nga mga Israelinhon, ug nagpakiluoy sa GINOO nga akong Dios alang sa balaan niya nga bukid.

²¹ Ug samtang nag-ampo ako, tulin nga milupad paingon kanako si Gabriel nga nakita ko kaniadto sa akong panan-awon. Takna kadto sa paghalad sa gabii.*

‡ **9:16** balaan: o pinili. § **9:17** tukora pag-usab ang imong templo: sa literal, pasilaka ang imong nawong sa imong templo. * **9:21** paghalad sa gabii: ginahimo kini sa pagsalop sa adlaw.

²² Miingon siya, “Daniel, mianhi ako dinhi aron pasabton ka.

²³ Sa dihang nagsugod ka pa lang sa pag-ampo, adunay gipadayag ang Dios. Mianhi ako dinhi aron isugilon kini kanimo, tungod kay gipangga ka sa Dios. Busa pamatia ug sabta ang isaysay ko kanimo:

²⁴ “490 ka tuig[†] ang gitagal sa Dios alang sa bal-aan nga siyudad ug sa imong mga katagilung-sod aron sa pag-undang sa ilang pagrebelde ug pagpakasala, aron mahinloan sila gikan sa ilang mga sala, aron mapatunhay sa Dios ang katarong hangtod sa kataposan, aron matuman ang pananawon ug panagna, ug aron mahalad pag-usab ang Templo sa Dios.

²⁵ “Kinahanglang imong mahibaloan ug masabtan nga gikan sa panahon sa pagmando nga tukoron pag-usab ang Jerusalem hangtod sa pag-abot sa pinili nga pangulo sa Dios molabay usa ang 49 ka tuig.[‡] Ug sulod sa laing 434 ka tuig,[§] tukoron pag-usab ang Jerusalem nga adunay mga plasa ug mga depensa. Apan panahon kini sa kasamok.

²⁶ Pagkahuman sa 434 ka tuig,^{*} patyon ang pinili sa Dios ug walay mahibilin kaniya. Unya gubon sa mga sakop sa usa ka hari nga moabot ang siyudad ug ang Templo, apan ang iyang kataposan moabot nga daw baha. Kay gitakda sa Dios nga ang kalaglagan magpadayon hangtod sa kataposan sa panaggira.

[†] **9:24** 490 ka tuig: sa literal, 7 ka 70. [‡] **9:25** 49 ka tuig: sa literal, 7 ka 7. [§] **9:25** 434 ka tuig: sa literal, 7 ka 62. ^{*} **9:26** 434 ka tuig: tan-awa usab ang bersikulo 25.

²⁷ Kadto nga hari maghimo ug lig-on nga kasabotan sa daghang katawhan sulod sa pito ka tuig. Apan paglabay sa tulo ka tuig ug tunga, pahunongon niya ang mga paghalad sa Templo ug ibutang niya ang salawayon nga butang nga nagdalag kalaglagan. Magpadayon kini hangtod nga moabot ang kataposan nga gitakda sa Dios kaniya.”

10

Ang Panan-awon ni Daniel sa Pangpang sa Suba sa Tigris

¹ Sa ikatulong tuig sa paghari ni Cyrus sa Persia, adunay gipadayag nga mensahe ngadto kang Daniel, nga gitawag usab ug Belteshazar. Tinuod kini nga mensahe, ug mahitungod kini sa usa ka dako nga gira. Nasabtan ni Daniel ang maong mensahe tungod kay gipasabot kini kaniya pinaagi sa usa ka panan-awon.

² Mao kini ang nahitabo sumala kang Daniel:

Niadtong panahona, tulo ka semana akong nagbangotan.

³ Wala gayod ako mokaon ug lamian nga pagkaon o karne ug wala ako moinom ug bino. Wala usab ako nagpahumot* sulod sa tulo ka semana.

⁴ Sa ika-24 nga adlaw sa unang bulan, samtang nagtindog ako sa daplin sa dako nga Suba sa Tigris,

⁵ aduna akoy nakita nga murag tawo nga nagbistig lino ug nagbakos ug lunsayng bulawan.

* **10:3** *Wala...nagpahumot*: ang buot ipasabot, wala na niya atimana ang iyang kaugalingon.

⁶ Ang iyang lawas nagsidlak sama sa usa ka mahalong bato. Ang iyang nawong sama kahayag sa kilat, ug ang iyang mga mata sama sa nagdilaab nga mga sulo. Ang iyang mga bukton ug tiil murag gipasinawan nga bronsi, ug ang iyang tingog sama kakusog sa tingog sa daghang mga tawo.

⁷ Ako lang gayod ang nakakita niadto nga panan-awon. Ang akong mga kauban wala makakita, apan nanagan sila ug nanago tungod sa kahadlok.

⁸ Busa ako lang ang nahibilin, ug ako lang ang nakakita niadtong kahibulongan nga panan-awon. Nangluspada ako ug nawad-an ug kusog.

⁹ Unya nadunggan ko nga misulti kadtong tawo. Ug samtang nagsulti siya, nakuyapan ako ug natumba nga nahapla sa yuta.

¹⁰ Unya adunay migunit kanako ug gitabangan ako nga makaluhod.

¹¹ Miingon siya, “Daniel, pinangga sa Dios, tin-dog ug sabta pag-ayo ang akong isulti kanimo, kay gipadala ako dinhi kanimo.” Sa pagsulti niya niadto, mitindog ako nga nagkurog.

¹² Unya miingon siya, “Daniel, ayaw kahadlok. Kay sa unang adlaw pa lang nga nagpaubos ka sa imong Dios, ug nagtinguha nga imong masabtan ang mga panan-awon, gidungog na ang imong pag-ampo. Mianhi ako dinhi agig tubag sa imong pag-ampo.

¹³ Ugaling lang kay wala dayon ako makaabot dinhi tungod kay sulod sa 21 ka adlaw gibabagan ako sa pangulo[†] sa gingharian sa Persia. Maayo na

[†] **10:13** *pangulo*: ang buot ipasabot dinhi, usa ka daotang anghel nga nagpahom o nagtabang sa Persia.

lang gani kay gitabangan ako ni Micael nga usa sa mga pangulo sa mga anghel, tungod kay ako lang ang nakig-gira batok sa pangulo sa Persia.

¹⁴ Karon, ania ako aron ipasabot kanimo kon unsa ang mahitabo sa imong isigka-Israelinhon sa umaabot, kay ang imong panan-awon mahitungod man sa mahitabo sa umaabot.”

¹⁵ Samtang nagsulti siya niadto, miduko ako, ug wala na makasulti.

¹⁶ Unya kadtong murag tawo nga akong nakita sa panan-awon mihikap sa akong ngabil ug naka-sulti ako pag-usab. Miingon ako kaniya nga nagtindog sa akong atbang, “Sir, lain gayod ang akong pamati ug nawad-an ako ug kusog tungod niadtong akong nakita nga panan-awon.

¹⁷ Unsaon ko pagpakigsulti kanimo nga wala na man akoy kusog ug halos dili na ako makagin-hawa?”

¹⁸ Gihikap niya ako pag-usab ug mibalik ang akong kalagsik.

¹⁹ Miingon siya kanako, “Pinangga ka sa Dios, ayaw kahadlok o kabalaka. Lig-ona gayod ang imong kaugalingon.” Sa dihang nasulti niya kadto kanako, nabaskog ako. Unya miingon ako kaniya, “Padayon sa imong pagsulti, sir, kay gipabaskog mo na ako.”

²⁰ Mitubag siya, “Kinahanglan mobalik ako sa pagpakig-gira sa pangulo sa Persia. Human niana, moabot ang pangulo[‡] sa Grecia. Apan nahibalo ka ba kon nganong mianhi ako dinhi kanimo?

[‡] **10:20** *pangulo*: ang buot ipasabot dinhi, usa ka daotang anghel nga naggahom o nagtabang sa Grecia.

²¹ Mianhi ako aron isaysay kanimo kon unsa ang nasulat sa Libro sa Kamatuoran. Sa akong pagpakig-gira, walay lain nga nagtabang kanako kondili si Micael lang gayod, ang pangulo[§] sa Israel.

11

¹ Niadtong unang tuig sa paghari ni Darius nga Medianhon, ako ang mitabang ug milaban kang Micael.

Ang mga Hari sa Ehipto ug Siria

² “Karon, isulti ko kanimo ang kamatuoran: adunay tulo pa ka hari nga maghari sa Persia, ug ang ikaupat nga mosunod sa ila mas adunahan pa kay kanila. Mahimo siyang gamhanan pinaagi sa iyang bahandi, ug hagiton niya ang tanan nga makigbatok sa gingharian sa Grecia.

³ Unya, adunay moabot nga usa ka gamhanan nga hari. Sakopon niya ang daghang mga nasod, ug himuon niya ang iyang gustong himuon.

⁴ Sa dihang gamhanan na gayod siya kaayo, mabungkag ang iyang gingharian ug mabahin sa upat ka direksyon sa kalibotan, apan dili ang iyang mga kaliwat ang maghari niini. Ang mopuli nga mga hari dili mahimong sama kaniya kagamhanan. Sa pagkatinuod kuhaon ang iyang gingharian ug ihatag sa uban.

⁵ “Ang hari sa Ehipto^{*} mahimong gamhanan. Apan ang usa sa iyang mga heneral mahimong

[§] **10:21** *pangulo*: ang buot ipasabot dinhi, usa ka maayong anghel nga naggahom o nagtabang sa Israel. ^{*} **11:5** *hari sa Ehipto*: sa literal, *hari sa habagatan*.

mas gamhanan pa kay kaniya, ug maghari kini sa mas dako nga gingharian.

⁶ Paglabay sa pila ka tuig, magdinapigay kin-ing duha ka gingharian, kay ipaasawa sa hari sa Ehipto ang iyang babayeng anak sa hari sa Siria.[†] Apan dili magdugay ang gahom sa babaye ingon man ang gahom sa hari sa Siria, kay patyon ang babaye apil ang iyang bana ug anak,[‡] ug ang mga sulugoon nga miuban kaniya.[§]

⁷ “Sa dili madugay maghari ang paryente sa babaye didto sa Ehipto puli sa iyang amahan. Sulongon niya ang mga sundalo sa hari sa Siria ug sudlon ang pinarilan nga lungsod* niini. Makig-away siya kanila ug magmadaogon siya.

⁸ Dad-on niya sa Ehipto ang mga rebulto sa ilang mga dios ug ang ilang mahalon nga mga kabtangan nga hinimo sa bulawan ug plata. Sulod sa pila ka tuig, dili siya makiggubat sa hari sa Siria.

⁹ Apan sa kaulahian sulongon siya sa hari sa Siria, apan mapildi siya ug mobalik sa iyang kaulahingon nasod.

¹⁰ “Magtigom ug daghang mga sundalo ang mga anak sa hari sa Siria aron pangandaman ang pagpakig-gira. Mosulong sila nga daw baha nga dili mapugngan hangtod sa pinarilan nga lungsod sa hari sa Ehipto.

¹¹ Tungod sa kasuko sa hari sa Ehipto, makiggubat siya sa hari sa Siria, ug pildihon niya ang

[†] **11:6** *hari sa Siria:* sa literal, *hari sa amihan*. [‡] **11:6** *anak:* mao kini sa ubang karaang mga teksto; apan sa Hebreo, *amahan*.

[§] **11:6** *sulugoon nga miuban kaniya:* o *gasuportar kaniya*. * **11:7** *pinarilan nga lungsod:* o *lig-ong depensa*. Amo usab sa bersikulo 10, 19, 38.

daghang mga sundalo niini.

¹² Tungod sa iyang kadaogan, magpasigarbo siya ug daghan pa gayod ang iyang laglagon. Apan dili siya magpabilin nga madaogon,

¹³ kay magtigom pag-usab ang hari sa Siria ug mas daghan pa gayod nga mga sundalo kaysa una. Ug human sa pipila ka tuig sulongon niya pag-usab ang Ehipto uban sa iyang daghang mga sundalo ug kahimanan.

¹⁴ “Nianang panahona, daghan ang makigbatok sa hari sa Ehipto. Usa niini mao ang bangis nimo nga mga isigka-Israelinhon. Himuon nila kini aron matuman ang panan-awon, apan mapakyas sila.

¹⁵ Unya sulongon sa hari sa Siria ang usa ka pinarilan nga lungsod sa gingharian sa Ehipto. Libotan nila kini ug sudlon. Wala gayoy mahimo ang Ehipto apil ang ilang labing maayo nga mga sundalo, tungod kay mawad-an silag kusog sa pagsukol.

¹⁶ Busa himuon sa hari sa Siria ang bisan unsa nga gusto niya nga himuon, ug wala gayoy makapugong kaniya. Sakopon niya ang Israel,[†] ug hingpit kini nga mailalom sa iyang gahom.

¹⁷ Nagtinguha gayod ang hari sa Siria sa pag-sulong sa Ehipto uban sa tibuok nga kusog sa iyang gingharian. Apan makig-abin una siya sa hari sa Ehipto pinaagi sa pagpaasawa sa iyang anak ngadto sa hari, aron pinaagi sa iyang anak malaglag ang gingharian sa Ehipto. Apan dili molaban kaniya ang iyang anak.

[†] **11:16** *Israel: o Jerusalem.* Sa Hebreo *nindot nga yuta.* Mao usab sa bersikulo 41.

¹⁸ Busa sulongon niya ang mga lungsod duol sa dagat, ug daghan kanila ang iyang sakopon. Apan undangon sa usa ka komander ang iyang pagtamay sa uban, ug isumbalik kini kaniya.

¹⁹ Busa mobalik siya sa pinarilan nga mga lungsod sa iyang kaugalingong dapit. Apan mapildi siya, ug mao na kini ang iyang kataposan.

²⁰ “Ang mopuli kaniya nga hari magsugo ug usa ka tawo nga mopugos sa mga tawo sa pagbayad ug buhis aron madugangan ang bahandi sa iyang gingharian. Hinuon, dili kini magdugay; mamatay siya, apan dili pinaagi sa kapungot o sa gira.

²¹ “Ang mopuli kaniya usa ka tawong walay hinungdan, ug walay katungod nga mahimong hari. Mokalit lang siya ug tunga ug sakopon niya ang gingharian pinaagi sa limbong.

²² Daghang kasundalohan ang iyang laglagon, ug patyon niya lakip ang pangulong pari.‡

²³ Makighiusa siya sa uban nga mga nasod ug pagkahuman limbongan niya sila. Mahimo siyang gamhanan bisan kon gamay lang ang iyang gingharian.

²⁴ Kalitan niya pagsulong ang mauswagong mga dapit sa usa ka probinsya, ug himuon niya ang wala mahimo sa iyang mga katigulangan kaniadto. Bahin-bahinon niya ngadto sa iyang sumusunod ang mga butang nga nailog niya gikan sa gira. Magplano siya sa pagsulong sa pinarilan nga mga lungsod, apan dili magdugay kining tanan.

²⁵ “Uban sa daghan niyang mga sundalo, mangisog siya sa pagsulong sa hari sa Ehipto.

‡ **11:22** *pangulong pari*: sa literal, *pangulo sa kasabotan*.

Apan makiggubat kanila ang hari sa Ehipto nga adunay daghan ug lig-on nga mga sundalo. Apan mapildi ang hari sa Ehipto tungod kay limbongan siya.

²⁶ Unayon siya sa iya mismong mga tawo. Busa mapildi ang iyang mga sundalo ug daghan kanila ang mangamatay.

²⁷ “Mag-atubang kining duha ka mga hari apan managsama silang nagpakaaron-ingnon ug maghuna-huna ug daotan batok sa usag usa. Apan dili molampos ang ilang mga tinguha tungod kay wala pa moabot ang gitakda nga panahon.

²⁸ Mopauli ang hari sa Siria sa iyang dapit dala ang daghang mga bahandi. Apan magtinguha siya sa paglutos sa relihiyon sa mga katawhan sa Dios. § Buhaton niya ang iyang gusto ug human niini, mopauli siya sa iyang dapit.

²⁹ “Sa gitakda nga panahon, sulongon pag-usab sa hari sa Siria ang Ehipto, apan ang mahitabo niining higayona dili na sama sa nahitabo sa una:

³⁰ Sakay sa mga barko, sulongon sa mga taga-Kitim ang hari sa Siria. Tungod sa kalisang, moatras ang hari sa Siria, ug pahimungtan niya ang mga katawhan nga nagtuman sa balaan nga kasabotan. Pagkahuman mopauli siya, ug hatagan niyag pabor kadtong mga nagsalikway sa balaan nga kasabotan.

³¹ “Sugoon sa hari sa Siria ang iyang mga sundalo sa pagpasipala sa Templo nga nalibotan sa lig-on nga mga paril. Ipahunong niya ang adlaw-adlaw nga paghalad ug ipahimutang ang

§ 11:28 *relihiyon sa mga katawhan sa Dios: sa literal, balaan nga kasabotan.*

usa ka makalilisang nga butang nga magdalag kalaglagaan.

³² Ulog-ulogan niya ang mga daotan nga misalikway sa ilang relihiyon. Apan lig-on nga mobarog ug mosukol kaniya ang mga nakaila gayod sa ilang Dios.

³³ “Tudloan sa mga maalamon ang daghang mga tawo, apan lutoson sila sulod sa hamubo nga panahon. Ang uban kanila patyon pinaagi sa espada o sa kalayo, ug ang uban bihagon o kuhaan sa mga kabtangan.

³⁴ Niining paglutos kanila, gamay lang ang motabang kanila, ug daghang mga tawo nga dili matinud-anon ang mouban kanila.

³⁵ Ang uban sa mga maalamon lutoson aron mahimong putli o hinlo ang ilang kinabuhi hangtod moabot ang kataposan, ang panahon nga gitakda.

³⁶ “Himuon sa hari sa Siria ang tanang buot niyang himuon. Isipon niya ang iyang kaugalingon nga labaw sa tanang mga dios, ug magsulti siyag mga pagpasipala batok sa Dios nga labaw sa tanang mga dios. Magmalampuson siya hangtod sa panahon nga ipadayag sa Dios ang iyang kasuko, tungod kay kinahanglan gayod nga mahitabo ang mga butang nga gitakda sa Dios nga mahitabo.

³⁷⁻³⁸ Dili niya ilhon ang mga dios sa iyang mga katigulangan o ang dios nga gipangga sa mga kababayan-an. Ilhon hinuon niya ang iyang kaugalingon nga mas labaw kay kanilang tanan. Wala siyay laing pasidunggan nga dios gawas sa dios nga tigsulong sa pinarilan nga mga lungsod.

Pasidunggan niya kini nga dios nga wala gani mailhi sa iyang mga katigulangan. Halaran niya kini ug bulawan, pilak, mahalong mga bato, ug uban pang mahalon nga mga gasa.

³⁹ Sulongon niya ang labing lig-on nga mga paril nga naglibot sa usa ka siyudad pinaagi sa panabang sa iyang langyaw nga dios. Pasidunggan niya ang mga tawo nga moila kaniya pinaagi sa paghatag kanilag katungdanan sa pagdumala sa daghang mga katawhan. Ug hatagan niya sila ug yuta isip ganti.

⁴⁰ “Pag-abot sa kataposan, makiggubat ang hari sa Ehipto sa hari sa Siria. Apan sulongon siya sa hari sa Siria nga adunay mga karwahi ug mga tigkabayo ug daghang mga barko. Sulongon niya nga daw baha ang daghang mga nasod ug laglagon.

⁴¹ Sulongon niya lakip ang Israel, ug daghang mga tawo ang mangamatay. Apan makaikyas ang Edom, ang Moab, ug ang mga pangulo sa mga Amonihanon.

⁴² Daghang mga nasod ang iyang sulongon, usa na ang Ehipto.

⁴³ Mapanag-iyahan niya ang mga bulawan, mga pilak, ug ang tanang bahandi sa Ehipto. Sakopon usab niya apil ang Libya ug ang Etiopia.

⁴⁴ Apan adunay mga balita gikan sa sidlakan ug amihan nga makapahasol kaniya. Busa mosulong siya sa dakong kapungot, ug daghang mga tawo ang iyang laglagon sa hingpit.*

* **11:44** *laglagon sa hingpit*: ang Hebreo nga pulong nga gigamit dinhi nagkahulogan sa mga butang nga gihalad sa GINOO pinaagi sa paghalad o paglaglag niini.

⁴⁵ Magpatindog siya sa iyang harianon nga tolda sa tunga-tunga sa dagat[†] ug sa matahom ug balaan nga bukid.[‡] Mamatay siya nga wala gayoy motabang kaniya.”

12

Ang Kataposan nga Panahon

¹ “Nianang panahona,^{*} motungha si Micael, ang gamhanan nga pangulo[†] sa katawhan sa Israel, ug mahimong labihan kalisod ang kahimtang sa katawhan. Kini nga kalisod wala pa gayod mahitabo sukad sa panahon nga ang Israel nahimong usa ka nasod. Apan maluwas gikan ni-ana nga kalisod ang imong mga isigka-Israelinhon kansang mga ngalan nasulat sa libro.[‡]

² Banhawon ang kadaghanan sa mga nangamatay. Ang uban kanila makadawat sa kinabuhing walay kataposan, apan ang uban makaangkon sa pagpanghimaraot ug kaulawan nga walay kataposan.

³ Ang mga maalamon ug kadtong nagtudlo sa mga tawo sa pagkinabuhi nga matarong mosidlak sama sa mga bitoon sa langit sa walay kataposan.

⁴ Apan Daniel, ihilom lang una ang mensahe niining libro; itiklop lang una kini hangtod nga moabot ang kataposan. Samtang wala pa kini

[†] **11:45** *tunga-tunga sa dagat*: sa Mediteraneo. [‡] **11:45** *matahom ug balaan nga bukid*: diin nagtindog ang Templo. ^{*} **12:1** *Nianang panahona*: ang kataposan nga panahon, nga mao ang panahon nga mahitabo ang giingon sa Dan. 11:40-45. [†] **12:1** *pangulo*: o *anghel*. [‡] **12:1** *libro*: ang libro nga gilistahan sa mga ngalan sa mga tawong nakaangkon sa kinabuhi nga walay kataposan.

mapadayag, daghan ang magtinguha sa pagsabot sa mga manghitabo.”

⁵ Pagkahuman niyag sulti niadto, aduna pa gayod akoy nakita nga duha ka tawo nga nagtingdog sa isigka-daplin sa suba.

⁶ Nangutana ang usa kanila sa tawo nga nagbisti ug puti nga nagtingdog ibabaw sa tubig sa suba. Ingon niya, “Unsa pa kadugay ayha matuman kanang katingalahang mga panghitabo?”

⁷ Gibayaw sa tawo nga nagbisti ug puti ang duha niya ka kamot ug nadungog ko siya nga nanumpa sa ngalan sa Dios nga nagkinabuhi sa walay kataposan. Ingon niya, “Matuman kana paglabay sa tulo ka tuig ug tunga, inigkahuman sa pagpaantos sa mga katawhan sa Dios.”

⁸ Wala ko masabti ang iyang tubag, busa nangutana ako kaniya, “Sir, unsa ba gayod ang mahimong resulta niining tanan?”

⁹ Mitubag siya, “Sige na, § Daniel, kay ang tubag sa imong pangutana magpabilin nga tinago hangtod nga moabot ang kataposan.

¹⁰ Daghan sa mga nakasabot sa kamatuoran ang hinloan ang ilang kinabuhi, ug makasabot sila sa mga butang nga gisugilon ko. Apan ang mga daotan magpadayon sa paghimo ug daotan, ug dili sila makasabot sa mga butang nga gisugilon ko.

¹¹ “Molabay ang 1,290 ka adlaw gikan sa pagpahunong sa adlaw-adlaw nga paghalad ug pagbutang sa makalilisang nga butang nga nagdalag kalaglagan.

§ 12:9 *Sige na*: sa literal, *Lakaw na*.

¹² Bulahan kadtong maghulat ug magpabilin hangtod sa kataposan niining 1,335 ka adlaw.

¹³ “Ug ikaw Daniel, padayon sa imong mga buluhaton. Mamatay ka, apan sa kataposan nga mga adlaw banhawon ka aron sa pagdawat sa imong ganti.”

Biblica® Open Ang Pulong sa Dios Cebuano: Biblica® Open Ang Pulong sa Dios (Bible)

copyright © 2009,2010,2014,2024 Biblica, Inc.

Language: Cebuano

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Ang Pulong sa Dios™

Katungod sa pagmantala © 2009, 2010, 2014, 2024 Biblica, Inc.

Biblica® Open Cebuano Contemporary Bible™

Copyright © 2009, 2010, 2014, 2024 by Biblica, Inc.

Trademark Statement

“Biblica” narehistro kini nga tatak sa United States Patent ug Trademark Office sa Biblica, Inc.

Gigamit pinaagi sa pagtugot.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc.

Used with permission.

Creative Commons license

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

You have permission to copy and distribute this Work, as long as you do not change it and you keep the title as it is. Changing or translating this Work will create a derivative work. When you publish this derivative work, you must list what changes you have made where people can see them, such as on a website. You must also show where the original Work is from: “The original Work by its copyright holders is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Open Ang Pulong sa Dios™

Katungod sa pagmantala © 2009, 2010, 2014, 2024 Biblica, Inc.

Biblica® Open Cebuano Contemporary Bible™

Copyright © 2009, 2010, 2014, 2024 by Biblica, Inc.

“Biblica” narehistro kini nga tatak sa United States Patent ug Trademark Office sa Biblica, Inc.

Gigamit pinaagi sa pagtugot.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc.

Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2025 from source files dated 30 Apr 2025

c7818bb0-0bb5-5253-855e-ba448a11f5a5